



SAI INTERVENCIÓ GRUPAL PER ASSETJAMENT LGBTIFÒBIC A L'INSTITUT.

L'Institut de Constantí activa protocol d'assetjament per LGBTIfòbia cap a un noi del mateix Institut. Es posa en comunicació a PGME i s'obre Expedient de Risc als suposats assetjadors, traslladant-lo a Serveis socials del municipi pel seu estudi i intervenció.

Davant les característiques de l'obertura d'Expedient de Risc, al ser de la mateixa naturalesa per als 5 nois, d'entre 13 i 14 anys, es decideix, conjuntament amb l'educadora de l'EBAS Constantí, una intervenció grupal delimitada en el temps i on treballar específicament la problemàtica de l'obertura, amb el servei del SAI.

Prèviament a l'inici de les sessions és realitzen entrevistes familiars amb els joves implicats on s'explica l'obertura d'Expedient de Risc, la proposta de treball socioeducatiu i s'implica a la família i adolescent.

Professionals implicats directa o indirectament, formal o informalment:

- Indirectament: Directora de l'institut, que activa protocol i fa la denúncia ocorreguda al centre
- Indirectament: intervenció de PGME que segueix procediment i s'obre l'expedient de risc
- Indirectament: servei de joventut del municipi, deixant-nos l'espai del PIJ.
- Directament: Servei socials que inicia el contacte amb SIS adolescents, les famílies i planifiquen la intervenció.
- Directament: SIS adolescents: educador i integradora social, que porten totes les sessions grupals i tenen la idea d'incorporar al tècnic del SAI
- Directament: Caps de Departament que accepten l'activitat i confien en els tècnics per portar-la a terme. Apostant per un treball transversal.
- Directament: SAI Tarragonès: que accepta i porta la sessió específica del tema LGBTI.
- Indirectament: alumna en pràctiques del DUAL promoció d'igualtat de gènere, de l'institut Gaudi de Reus, aportant la idea de recerca de notícies impactants.
- Indirectament: Psicòloga SIS famílies a qui es consulta per adequació de certes dinàmiques per les edats i adolescència.
- Indirecta i informalment: grup Apega 13 Barcelona, amb qui es consulta el tipus d'activitat i animen a portar-la endavant, sense prejudicar.



DESENVOLUPAMENT DE LES SESSIONS PROGRAMADES PER PART DEL SIS ADOLESCENT:

Les sessions totals son 8. Dividides entre els mesos d'octubre, novembre i desembre i desenvolupades els dimarts a la tarda en horari de 17h a 18h a les instal·lacions de l'Espai Jove de Constantí (PIJ). L'assistència a les activitats ha estat total i de forma puntual. Únicament un dels joves va faltar a una de les sessions, però que posteriorment va justificar la progenitora per motius de salut.

18 Octubre 2022: S'explica el calendari d'activitats, les normes i es resolen dubtes. Es realitzen dues dinàmiques de presentació i es recullen propostes d'activitats per part dels joves. Es valora un grup mogut però que escolta. Discurs: Per què no es creuen que nosaltres no vam fer res?

25 octubre 2022: Es realitza una dinàmica de distensió per calmar el grup des d'un principi. S'executen activitats per treballar la confiança amb els companys, amb la família i els professionals. Els nois participen activament, tot hi que es valora poder programar activitats per treballar la impulsivitat (dificultats per mantenir torn de paraula, escoltar,...). Es valora un grup que respon molt bé a activitats analògiques, teatralitzades,...

8 novembre 2022: En aquesta sessió acut com a observadora participant la tècnica del SAI Tarragonès. Es realitza una dinàmica de distensió i es proposa una dinàmica per a poder expressar sentiments i vivència personals a través de la mimica. Prèviament fem una activitat d'identificació d'emocions.

15 novembre 2022: En aquesta sessió es tenia programada continuar amb activitat de representació de situacions, model que funciona molt bé amb els nois i que poden expressar-se de forma més còmode que no pas amb el diàleg. Finalment, també es realitza una activitat debat per recollir les impressions parcials de les activitats i la vivència que estant tenint com a grup en relació als fets ocorreguts (expliquen al seva visió). Discurs: no veuen just estar aquí, quan hi ha altres joves que fan coses pitjors, estaven al lloc i moment equivocats.

22 novembre 2022: Es realitza novament una dinàmica de distensió basada en un circuit d'activitats circular. L'activitat d'aquesta sessió gira entorn a l'autoestima. Es treballa a través d'unes targetes que els joves han d'anar llegint i debatent. Per finalitzar la sessió es juga a un joc: Totem.

29 novembre 2022: Recollint el debat al voltant del concepte "justícia" que es va tenir el 15 de novembre, en aquesta nova sessió es decideix fer una dinàmica grupal on tots puguin reflexionar i debatre sobre les injustícies des de al seva pròpia visió, agafant com a base notícies variades. Es valora una participació molt activa, un discurs que gira entorn a com ells es senten menyspreats o marginats com a joves per viure al barri on viuen.



CONSELL COMARCAL DEL TARRAGONÈS
Benestar Social i Família

13 desembre 2022: Dinàmica de distensió i activitat realitzada per al tècnica del SAI, posteriorment explicada en detall.

10 gener 2023: Sessió final. Fem un berenar i valorem les sessions realitzades, tant professionals com joves. S'utilitza l'escriptura com a mitjà per valorar aquestes sessions. S'ha d'escriure en post-it's: Que m'emporto d'aquestes sessions?

SESSIÓ DE LA INTERVENCIÓ SAI (SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL) CONSISTEIX EN:

Al SAI del Consell Comarcal del Tarragonès li arriba la petició de col·laboració en un grup d'adolescents en la que estava treballant el SIS Adolescents, ja explicat anteriorment. Davant aquesta petició, ens sembla important poder assistir a una de les sessions (la tercera) per veure les característiques del grup i poder, així, adequar la nostra intervenció al tipus de dinàmiques que s'estaven portant i concretar-les per aquest perfil de nois.

El grup estava format per cinc nois d'un barri marginal, d'un dels municipis de la comarca del Tarragonès. Hi havia tres d'origen marroquí, un d'ètnia gitana i un altre noi d'ascendència gitana i paia. D'edats entre 13 i 14 anys.

Creiem necessària realitzar una activitat que connecti amb la seva emoció per després intentar fer-los empatitzar amb la persona assetjada. Una intervenció grupal, portada per la tècnica del SAI i acompanyada per l'educador referent del grup, amb qui tenen una molt bona vinculació. Es pensa molt bé en quina sessió intervenir, i decidim que serà a la última, abans del final en la que es farà la valoració amb els nois. Sabem que no podran escoltar sobre el tema en qüestió si el grup primer no s'ha calmat, han entès el context i s'han vinculat. En conclusió, les sessions anteriors han de permetre crear un espai segur amb els adolescents.

Durada total: una hora, de 17 a 18h.

Dia que es realitza: 13/12/22, presencialment

Les fases de l'activitat, del treball específic, que es va portar a terme són:

1. Primer de tot, tal i com venia sent habitual, hi ha uns 10 minuts d'activitat física i joc que dirigeix l'educador referent. És molt útil per centrar-los. I a partir d'aquí ja ens traspassa l'activitat.
2. Demanem als nois que puguin pensar en una situació on, per la seva imatge, pels seus gustos, la seva procedència, formes d'estar, o pel lloc on viuen, els hagin fet algun comentari que els hagi fet mal, els hagi molestat o ferit.
3. La següent cosa que els demanen és que puguin escriure aquest comentari en un paper i que ens el retornin.
4. Repartim els folis escrits entre els nois, tenint en compte que no rebin el comentari propi, si no el d'algun altre i insistim que no cal saber qui els ha escrit (per exemple: un comentari racista



sobre marroquins li passem a un noi gitano, pensant en que el podrà gestionar millor emocionalment, i a l'inrevés, per tal que puguin continuar amb l'activitat).

5. Fem una escenificació. Un company aguanta el cartell que han pensat i escrit, per exemple: "moro de mierda", mentre l'altra escenifica que deu pensar algú que pot arribar a fer aquest comentari. Com seria la seva mirada, com estaria el seu cos (relaxat, tensionat, ...). Tots agafen algun cartell i tots fan alguna escenificació.
6. Després parlem de com s'han sentit durant el role-playing.
 - a. Des del rol d'haver rebut aquestes mirades, ...
 - b. Parlem i pensem en relació a: qui te el problema? Ells que han rebut aquestes paraules, aquestes mirades, ... o aquells que els jutgen per com vesteixen, pel seu color de pell, per com es mostren o per la seva procedència... Diferenciem el que són opinions i realitats, posant l'accent a com això els ha fet mal en algun moment i el injust que això és.
7. Finalment els ensenyem retalls de notícies amb fotografia, impactants en les imatges, on altres persones han estat agredides per:
 - a. tenir diversitat funcional,
 - b. ser negre,
 - c. ser gitano,
 - d. per obesitat,
 - e. per ser parella de nois gais,
 - f. per ser parella de noies lesbianes,
 - g. per ser transsexual,
 - h. per agressions LGBTIfòbiques.
8. Concloem amb la pregunta de: qui són els que, en aquests casos, tenen el problema: el que és gai, trans, lesbiana, obès, gitano, negre o el que jutja i insulta?. Així com la importància del rol dels tercers (aquells que en una agressió miren, veuen i no fan res). Donar importància a la cura, a dir l'opinió pròpia per damunt del que diu el grup, de defensar i ajudar a l'altre i no ser còmplice per manca d'actuació.

VALORACIÓ:

Tots els nois participen, poden expressar les seves emocions i explicar el malament que s'han pogut sentir en un moment donat. Normalment per persones desconegudes. Aquest fet ens sembla molt important donat que en el moment evolutiu en el que es troben: l'adolescència, és una etapa en la que resulta molt important "el que pensen de mi", els amics/gues, la imatge que dono, ... estant en grup d'iguals, i pertanyent al context on viuen, s'ha de crear un clima molt curós per tal que no es sentin malament i vulguin participar. Aspecte que hem reflexionat i que exposarem més endavant: per què s'ha pogut fer aquesta activitat? Per què pensem que els nois han permès aquest grau d'exposició entre ells?



També pot tenir certa importància que són un grup de nois ja coneguts i amics entre ells. Podria també ser un punt de complicació, donat que ja existeix un líder i unes dinàmiques establertes, però alhora també tenen ja una confiança creada entre ells.

És cert que professionalment s'ha d'estar molt actiu, també físicament. Apropar-te a un i a l'altre, tallar comentaris que podrien ser ofensius per algun d'ells. Fer-los escoltar, animar-los a participar, ... S'ha d'estar molt atent al: fins quan podem o no insistir en el que volem treballar. De tal manera que puguin reflexionar sense sentir-se malament, i que es puguin sentir sentits i acompanyats, però no jutjats per nosaltres. Ajudar-los a que entrin en el dubte, sense imposar cap opinió.

Els impacta molt veure notícies d'agressions per aquests fets i els hi fa pensar.

Creiem que va resultar de molta utilitat que els nois haguessin conegut prèviament la persona que els dirigia en aquella sessió. La raó de la presència prèvia era per preparar i adequar l'activitat, però ens adonem que va servir també per tal que els nois es sentissin bé amb la persona nova. Els hi dona sensació de control de la situació, que és algú ja conegut.

Tot i ser una sessió que es volia treballar l'LGBTIfòbia creiem important assentar-ho sobre una base de respecte a les persones, amb l'especificitat LGBTI. És per aquest motiu que posem l'accés en el rebuig per la no entesa, per la diferència a l'altre on incloem altres col·lectius (diversitat funcional, obesitat, procedència) tot i que ho centrem en el col·lectiu LGBTI. Això permet també que connectin amb la seva pròpia experiència i puguin empatitzar més amb l'altre.

Valorem molt positivament que la persona referent del grup hi estigués present. No només per donar continuïtat al grup, si no també pel sentiment de seguretat que els donava als nois per una banda, però també al professional del SAI, sabent que ell coneixia als nois i havent vist com actuava amb ells. El saber posicionar-se d'aquest tècnic del SIS adolescent també va ser molt important, respectant la dinàmica de l'activitat i deixant fer (hagués estat molt fàcil que, sent el referent la resta de dies, hagués tingut la necessitat d'intervenir en algun moment, i no va ser així), això te a veure amb el sentir de respecte professional d'ambdós tècnics.

L'impacte en el grup és molt difícil de valorar. Pensem que el podem veure en un futur si hi ha o no reincidència, ... Aquesta informació la tindran més els serveis socials d'aquí a uns mesos. Però sí podem valorar els indicadors d'avaluació que vàrem apuntar:

- Quants nois han participat de l'activitat. **Tots varen participar.**
- Han pogut fer reflexió sobre el tema. **Sí, sobre la pròpia i sobre el tema LGBTI.**
- Quants accedeixen a fer l'activitat. **Tots. Tot i que vam veure com els removia emocionalment, ningú va deixar de participar.**
- Reacció del grup. **Positiva i activa.**



PER QUÈ PENSEM QUE HA FUNCIONAT AQUESTA ACTIVITAT.

Creiem que ha estat un conjunt de situacions les que ha permès que tot funcioni positivament:

Primer de tot, la situació arriba a serveis socials, i això és perquè els recursos previs van funcionar:

- Activació de protocol de l'institut. L'institut veu la dificultat que s'ha donat, parla amb el noi agredit, identifica als agressors i ho posa en coneixement, activant el protocol.
- Traspàs de la informació per part de PGME a infància i obertura d'expedient de risc que arriba a serveis socials.
- Petició d'un treball conjunt de serveis socials amb les famílies i activació del SIS adolescents per reforçar el treball amb els joves.

Agents participants i matèries en les que han participat:

- Serveis socials: el seu treball en xarxa permet que arribi la demanda (institut) i també tenir un espai on poder realitzar l'activitat (Joventut). A més: derivant els casos al SIS adolescents i fent entrevistes familiars per responsabilitat als nois davant pares/mares acceptant la participació per les diferents parts
- SIS adolescents: fan proposta de poder realitzar un grup amb els nois. Proposen activitat conjunta amb SAI i porten la dinamització del grup a excepció de la sessió concreta LGBTIfòbia.
- Caps del Departament de benestar social del Consell Comarcal del Tarragonès: aproven la petició de formar el grup i hi confien en els tècnics per tal que ho porten a terme. Apostant per un treball transversal.
- Alumna de pràctiques de DUAL igualtat: aporta diferents idees, amb una edat més pròxima a la del col·lectiu on s'ha de dirigir l'activitat i finalment es creu interessant complementar l'activitat pensada amb l'aportació de notícies reals.
- SAI: participa amb en la sessió amb el tema específic LGBTIfòbia, tot i que habitualment es treballa més amb la persona víctima.

Bon vincle i motivació dels professionals. Creiem que, més enllà dels protocols establerts, aquest projecte s'ha anat construint de manera molt natural. Aprofitant els recursos professionals de l'ens local i també gràcies a la bona coordinació i vinculació entre els mateixos. Existeix una especial motivació i confiança entre els tècnics que, en el millor dels casos, es va guanyant en el treball del dia a dia.

El fet que tots els professionals pertanyin a un mateix departament, amb les mateixes caps, creiem que també facilita a l'hora de tirar endavant el projecte.

Treballant amb grup d'adolescents ens sembla molt important la descentralització del servei i fer el desplaçament tant el SIS adolescents com el SAI al municipi.

Per tal de poder fer l'activitat LGBTI i que els nois hi participessin, ha estat molt encertat l'ordre de sessió on es va encabir. La penúltima, última abans del tancament del grup. Això ha permès que el grup ja estigui vinculat i bastant calmat, i que prèviament s'hagin realitzat sessions a treballar continguts com el respecte, al confiança i l'empatia.



CONSELL COMARCAL DEL TARRAGONÈS
Benestar Social i Família

Important la posició dels professionals amb els nois. No partir de joves agressors, si no de joves que han agredit i molt possiblement per la incomprensió a la diferència, pels rols i pels estereotips que han après en aquesta societat i en el seu context. Així que creiem important no jutjar-los en la intervenció, ni utilitzar l'espai com a càstig. Més be al contrari, la nostra manera de fer amb ells, els ha d'ensenyar a relacionar-se d'una manera diferent, des del respecte i la genuïna preocupació cap a ells. No només és important el que diem, sinó com ho fem i com els arriba.